

Ulkoilureitin perustamisen ohjeita

Käyttötarkoituksen mukainen (lajin/monikäyttö kesä/talvi) vetovoimainen reitin kulku maastossa

- 1) maaston vaativuus: korkeuserot, kaltevuus, kalliot, suot, purot, paannejään kierto /lähde, puro
- 2) maaston kulutuskestävyys: olemassa olevien polkujen, ajourien ja rajalinjojen hyödyntäminen
- 3) reitin turvallisuus mm. suositeltava kiertosuunta ja ohjeita käyttäjille, kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) 5 § huolellisuusvelvollisuus, 7 § turvallisuusasiakirjan laatiminen reitille
- 4) maanomistajaluettelo, kirje reitin käyttösopimuksesta maanomistajalle (karttaote reitistä), kun 80 % maanomistajista tekee ulkoilureitin käyttösopimuksen reitinpitäjän (kunta) kanssa, kunta lähettää ulkoilureittisuunnitelman ELY-keskuksen vahvistettavaksi (ulkoilulaki 606/1973) 2 §-9 §
- 5) paliskunnalta pyydetään lausunto ulkoilureittisuunnitelmasta
- 6) muuta ulkoilureitin suunnittelussa huomioitavaa
  - o luontokartoitus 15.6-31.8, metsä- ja suoluontotyyppit, uhanalainen kasvillisuus, lähde
  - o uhanalaisten lajien esiintymien selvitys Hertta-rekisteri /eliöt, tietopyyntö ELY-keskuksesta
  - o suurten petolintujen pesäreviirit Petolintujen pesät-rekisteri, Metsähallitus
  - o infotaulussa/netissä reittikartta, taukopaikat, luontokohdetietoa, turvallisuus ja jalkineet
  - o liitännäisalueen varaaminen kota- ja laavupaikalle ulkoilureittisuunnitelmassa, 30 m x 40 m
  - o siltojen hyödyntäminen ja uudet siltapaikat suunnittelun lähtökohta
  - o ulkoilureitin ja moottorikelkkailureitin kulku ei lähelle rinnakkain suositus 100-300 m
  - o asutukseen/ loma-asutukseen etäisyys 30-100 m, maanteihin etäisyys 200-500 m
  - o suositus maantien, kaavatien, yksityistien ja moottorikelkkailureitin kanssa vain yksi risteäminen / ulkoilureitin 5 km:n matkalla
  - o ulkoilureittisuunnitelmassa luku reitin työsuunnitelma, jossa maan ja rakentamisen suunnitelma mm. rummut, sillat, pohjan tasaamistarve, leikkaukset, pengerrykset
  - o viitoitus- ja opastesuunnittelu, ulkoilun ja liikunnan merkit -käyttö (Standardi SFS 4424)
  - o netti-info, jossa ohjeita reitin käytöstä, turvallisuuden huomioiminen, kuvia reitin varrelta, luontokohteista, taukopaikoista ja julkisen liikenteen aikataulusta (saavutettavuus).

Ulkoilureittisuunnitelmassa sisältö: reitin pituus ja leveys, suunnittelun periaatteet, reitin pohjan rakentamistapa, sillat/rummut, reittimerkintä, opastus- ja kilometriviitat, infotaulu

- vesistö sillat tarvitsevat Pohjois-Suomen aluehallintoviraston (AVI) luvan. Vesilaki (527/2011) 3 luku 3 § kohta 4) sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulku- tai valtaväylän yli. Käytännössä ojaa suurempi puro- tai joki, joka on vesilain mukainen vesistö.
- käyttöoikeuden perusteet: maanomistajaluettelo /maanmittauslaitoksen reittitoimituksella rasite on suositeltavaa, kartta 1:5000/ 1:10 000
- ulkoilureittisuunnitelman kuuluttaminen (kunta) ja kunta antaa muistutuksiin vastineet ja lähettää ulkoilureittisuunnitelman ELY-keskukseen vahvistettavaksi ulkoilulain 4 §:n mukaan
- vaihtoehto ulkoilureittisuunnitelman laatimiselle: ulkoilulain 13 §:n mukaan ulkoilureitti on otettu maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavaan tai asianosaiset ovat sopineet alueen luovuttamisesta ulkoilureittiä varten, voidaan ulkoilureittitoimitus pitää noudattaen mitä tässä luvussa säädetään, vaikkei ulkoilureittisuunnitelmaa ole tehty.
  - o **Muistettava on:** Ulkoilureitti edellyttää vähintäänkin pitkäaikaista maaomistajasopimusta (pitkäaikainen käyttösopimus 10 -15 vuotta). Kun yksityismaan omistajia on useita on syytä tehdä ja vahvistuttaa ulkoilureittisuunnitelma ELY-keskuksessa ja hakea maanmittaus-

- laitokselta reittitoimitusta. Reitin perustamisen ja ylläpidon kustannukset on tarpeen varmistaa pysyvillä ratkaisuilla, ettei investoinnit mene hukkaan matkailukeskuksissa.
- Lapissa kunnat eivät tavanomaisesti jätä ulkoilureittisuunnitelmaa laatimatta ja maanmittauslaitoksen reittitoimitusta hakematta. Pelkkien maanomistajasopimusten varassa oleva hiihtoreitti esimerkiksi voidaan talvihakkuissa ottaa moton ja puiden kuljettamisen reitiksi, jolloin hiihtoreitin käyttö estyy.
  - Reittitoimituksella turvataan ulkoilureitin kulku alueella ja voidaan kehittää palveluja.
  - Ulkoilulain 9 § reitin haltuunotto sen jälkeen, kun ulkoilureittireittitoimitus on lainvoimainen ja korvaus maanomistajalle maksettu. Reitin raivaamien ja maapohjan tasaaminen voidaan aloittaa.
  - Ulkoilulain 11 §:ssä on mainittu menettelytapa ulkoilureitin siirtämisestä (sama kuin reittiä perustettaessa), maanomistaja voi tehdä esityksen kunnalle.
  - Ulkoilulain 12 §:ssä ulkoilureitin lakkauttamisesta mainitaan: Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua ole enää tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi ELY-keskus lakkauttaa ulkoilureitin siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maanomistajan hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan.
  - Ulkoilureitin kulkua voidaan edellisen perusteella siten mm. kaavoituksen ja rakentamisen tarpeiden mukaan siirtää toiselle linjaukselle. Em. ulkoilulainkohdissa on joustava menettelytapa maankäytön muutoksille.

20.9.2019

Pekka Herva
ylitarkastaja
p. 0295 037 321

Lapin ELY-keskus
Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue
Luontoympäristöyksikkö